

ХРИСТІЯНСЬКИЙ ГОЛОС

УКРАЇНСЬКА ЦЕРКОВНА ГАЗЕТА • UKRAINISCHE KIRCHENZEITUNG

РІК ВИДАННЯ • JAHRGANG 70

ГРУДЕНЬ • DEZEMBER 2018 • Nr. 23 (3003)

ЦІНА • PREIS • 1,50 EURO

Бути Непорочною означає бути повністю святою, повною благодаті. Недарма ангел при Благовіщенні назве Марію Благодатною, а літургія поетично – Вся Прекрасна (Tota Pulchra).

У Переданні Церкви проводиться така паралель: якщо Ісус є новим Адамом, що переміг гріх першого Адама, то Марія є новою Євою, в якій Бог перемагає непослух першої Єви. Таким чином Пресвята Діва є першою повністю відкупленою людиною, Вона є початком нового творіння, спасенного людства. Непорочна є для Церкви виразним знаком остаточної перемоги Божої благодаті над людським гріхом. Бог дав непорочність Марії у Зачатті, а нам – у хрещенні. Він вчинив також і нас непорочними, сповненими Божою благодаті. Ми маємо співпрацювати з Божою благодаттю, зростати у святості, щоб перед обличчям світу віддзеркалити Божу святість. (Костянтин Морозов, RISU) **Про це більше на 3 сторінці розповідає Папа Франциск**

«Сповідь – це частина нашого духовного зростання. Бог, коли створював людину, то бачив її доброю, сповненою любові. Ми не завжди відповідаємо цьому задуму. Людину тягне до поганих вчинків, а Сповідь – це як звернення до Небесного Лікаря, щоб отримати духовне оздоровлення. Ми звикли говорити про гріх, як про вчинки. Насправді, це вже плоди (наслідки), а насіння (причини) – всередині нас. Тож варто зважати не лише на зовнішні наші проступки, а лікувати наше серце. Не можна на тернину нав'язати виноградинки і сказати, що це виноград. Для доброго плоду мусить вирости правильне стебло», так говорить про суть сповіді у журналі «ДивенСвіт» о. Андрій Стадницький.

На стор. 4 починаємо серію коротких матеріалів, які дозволять читачеві поринути глибше в цю тему. На різні складні запитання відповідає отець-доктор Іван Січкарик (на с-ні)

С-на: Микола Сварник

«Останні 4–5 років – ключові в процесі розвитку української нації. У 1991 році з'явилася держава, тепер відбувається процес консолідації нації. Досі він про-

сувався повільно, але прискорився через війну, через цю трагедію, яка відбувається. Уперше за останні 5 років ми отримаємо російську культурну традиційну складову в українському суспільстві як меншину. Цього не було до війни. Уперше з 1991-го року з'являється чітка більшість серед електорату відносно орієнтації на Європу, орієнтації на певні цінності, цінності української культури й мови. Досі в нас була ситуація, як у США – 50/50: кожен вибори, мов маятник – від одного орієнтиру до іншого. З'явилася якась проєвропейська більшість. Це історичний процес, процес, який вкладається в більше, ніж життя однієї людини. Усе тільки починається». **Уся розмова з істориком Сергієм Плохієм на стор. 5 та 6**

XI

КОРИСТІ ПЕРЕДРІЗДВЯНОГО ПОСТУ

Благословенний час передріздвяного Посту даний нам Церквою на те, щоб ми його належно використали, як приготування до відзначення радісного празника приходу Божого Сина на землю. На жаль, час цей став найбільш комерційним часом у році. Замість роздуми над містерією Воплочення Божого Сина, цей час став часом повним крикливих реклам, порою поспішних закупок, якнайбільш непотрібних речей на гостинці і для прикраси дому та нагромадження різних харчових припасів, «бо ж годиться» з нагоди празника влаштувати велике прийняття для знайомих.

Блиск світел і комерційний галас стають теперішній людині на перешкоді вглибитися в суть празника Христового Різдва, щоб зрозуміти причину й наслідки, які має для нас воплощення Божого Сина. Тому свята Церква старається звернути нашу увагу на ті чинники, які найкраще допомагають людині приготуватися до радісного празника, а ними є молитва й тишина. Берімо собі приклад з Марії. Вона стає на службу в єрусалимському храмі вже від дитячих років, щоб там у тишині храму, на молитві, роздумуванні та послугах, приготувати себе до цього великого достоїнства, до якого вибрав її сам Бог, наділяючи її Богоматеринством.

Час передріздвяного Посту є для нас часом приготування, яким ми повинні покористуватися розумно, щоб поступити крок уперед на дорозі до досконалості. Досконалість не приходить легко, а при тім не можемо забувати, що злий дух ставить нам повсякчас якісь перешкоди, які мусимо поборювати докладаючи часом великих зусиль. Апостол Павло в листі до Єфесян перестерігає їх, щоб не легковажили противника їх спасіння,

Іван Дашко, «Новозавітна Трійця»

а при тому радить, щоб вони користувались Божою силою, як зброєю проти нього. Він пише: «Одягніться в повну Божу зброю, щоб ви могли дати відсіч хитрощам диявольським... Щоб за лихої години ви могли дати опір їй, перемагаючи все, міцно встоялися» (Єф. б, 11, 13).

Так! І ми мусимо встоятися проти зазіхань злого духа, а найкраще зробимо це коли будемо користати з ласк Св. Тайн Покаяння і Пресвятої Євхаристії. Помічним є теж читання Св. Письма, бо воно поширює релігійний світогляд. Святи із тих сторінок черпали свою мудрість, то чому ж би нам не наслідувати їх? Протестанти, чи члени інших релігійних спільнот, краще ознайомлені зі змістом Св. Письма, ніж ми, католики. Хоч вони і перекручують його зміст, хоч і пояснюють його помилково, але все одно силплять цитатами мов з рукава. Тож треба й нам подбати, щоб Боже Слово стало справжньою силою в нашому житті, а це буде тоді, коли не тільки будемо читати, але й застосовувати у нашому щоденному житті ті поради і дороговкази, які Св. Письмо подає.

Продовження на 2 стор. ▼

КОРИСТІ ПЕРЕДРІЗДВЯНОГО ПОСТУ

▼ Продовження. Початок на 1 стор.

А ще треба нам покористуватись таким важливим чинником, що веде до досконалості, яким є молитва. Христос закликав не один раз: «Моліться, завжди моліться!». Отже, використаємо кожну вільну хвилину на молитву. Буде це в хаті при щоденних зайняттях чи на місці праці, в дорозі чи в школі, а навіть на спортивному майданчику – все можемо знайти хвилину часу, щоб піднести думку

до Бога. Наше життя ми одержали від Бога, і воно повинно стати безперервною піснею його прослави. Коли не будемо вживати нашого часу для Бога, тоді наше життя може стати здобиччю ворога нашої душі, перед яким так перестерігав Єфесян св. Павло.

Всім нам відомі слова, які сказав Христос до Марти, яка клопоталася господарством і нарікала, що сестра їй не допомагає. А Марія си-

діла біля стіп Христа й слухала його науки. Часто й ми тратимо з очей те, що найважливіше для нашого спасіння.

Тож із наближенням передріздвяного Посту не даймо втягнути себе у вир комерційного руху і заощадімо собі біганини за непотрібними дарунками. Раз на зміну обдаруймо наших близьких і приятелів тим, що має вартість для їхньої душі, пам'ятаючи при цьо-

му, що для спасіння потрібна одна річ – духовна досконалість. Святі Тайни, читання Св. Письма, молитва й роздумування є тими важливими чинниками, які підносять наші духові очі до Бога. В той спосіб наші серця сповняться тією великою радістю, яку приніс на землю Христос, народившись у вифлеємській яслах.

У сьгоднішніх модерних, а таких бурхливих часах, коли людина не знає,

що принесе їй завтрашній день, конечно потрібна якась опора, якась запорука, якою є спокій духа. Коли розумно використаємо час передріздвяного Посту, наші серця сповняться тим миром, за яким так тужимо, а який приніс на землю Христос – і ми, сповнені тим спокоєм духа, радісно заспіваємо величну пісню: «Слава на висотах Богу».

**Міра Гірська,
«Світло»**

З Катехизму УГКЦ

Христос у Євангелії наголошує на взаємозв'язку між молитвою і постом для подолання впливу лукавого на людину, тобто звільнення від гріха: «Цей рід нічим не можна вигнати, тільки молитвою та постом» (Мр. 9, 29). Святі Отці підкреслювали невіддільність посту від молитви: «Наскільки відбереш від тіла,

настільки додаси душі підживитися духовною силою». Через піст ми стримуємо й обмежуємо «зовнішню людину», щоб через молитву почала розвиватися «внутрішня». Коли молитва відокремлена від посту, то внутрішня людина не має належних умов для розвитку. (702)

ПАТРІАРХ ВАРФОЛОМІЙ У 85-ТІ РОКОВИНИ ГОЛОДОМОРУ

Молячись за упокій душ померлих та за загоєння цієї болючої рани у свідомості Вашої благословенної Нації, ми нагадуємо всім людям доброї волі, що Церква не толерує несправедливість чи будь-яку силу направлену підривати суспільну згуртованість. Навпаки, Вона наголошує на суспільному вченні Християнського Євангелія, закликаючи до (дияконії) служіння один одному та благодійності. Відповідальність Православ'я полягає в тому, щоб служити – як позитивний виклик сучасному людству, нагадуючи про Богом натхненне життя та вираження справжньої свободи.

Коли ми пам'ятаємо минуле і вчимося з такої трагедії, ми повинні рухатися вперед у майбутнє із співчуттям та прощенням. В Церкві, містичному Тілі Христовому, ми збережені від печалей і страждань, в той самий час знаходячи сили пробачити і любити всіх людей. Вселенський Патріархат є сильний, тому що в нас є жертвна любов і тому, що він діє через смирення та Хрест. Його історія наповнена мучеництвом і жертвністю для світу, для всіх людей і для всіх націй. Константинопольська Церква, як Матір Церква, є втіленням вільної любові Христа, Який не розпинає,

Возлюблені діти у Христі: Нехай Божі милість та мир будуть з усіма Вами! Як і кожного року, історична та страждаюча Константинопольська Церква Матір, спілкується з усіма Вами з тягарем на серці, в молитві згадуючи Голодомор Українського Народу, трагічну та нелюдську подію 1932–1933 років, коли безліч людей загинули від навмисного та жорстокого голоду. Ця трагедія говорить сама за себе, серед інших жорстоких вчинків проти людства та Божого творіння здійснених у ХХ столітті, як найбільш насильницька трагедія в історії.

а є розп'ятий, Який жертвує Своєю душею за ближніх Своїх – за всіх людей.

З цієї причини неприпустимим є те, що Вселенський Престол – який згідно Святих Канонів відповідає за єдність та стабільність Православ'я – залишався

б байдужим, коли Православні люди, такі, як Український народ, страждають та шукають вирішення церковних проблем, які мучать їх протягом століть. Ми втручаємося тому, що це є наш обов'язок – виключно на засадах достовірно-цер-

ковних, всесвітніх та виключно з наднаціональних критерій – заради істини і традицій Церкви, захисту канонічного порядку та ідентичності Православ'я, завжди для розбудови тіла Христового, а не для себе і не для демонстрування

світової сили чи влади. Залишаючись байдужими, ми залишилися б без виправдання перед Богом та історією.

Ця велика відповідальність Матері Церкви, Святої та Великої Церкви Христової, безумовно не має меж. Тому, так само, як і ми надали автокефалію всім помісним Церквам, Священний Синод вирішив надати автокефалію багатовіковій Православній Церкві в Україні, щоб вона також приєдналася до повноти Православ'я в єдності та внутрішньому мирі. Тільки Перший Престол Православ'я, Константинопольська Церква, має цю велику відповідальність згідно Святих Канонів.

Нехай Бог подасть спокій душам усіх жертв Голодомору, а всім Вам, духовні діти, нехай Він дарує терпіння у випробуваннях, а також любов і прощення один одному. Нехай буде благодать Господа нашого Ісуса Христа, любов Бога Отця і причастя Святого Духа зі всіма Вами. Амінь.

**Вселенська Патріархія,
24 листопада,
2018 року Божого**

**Ваш щирий молитвеник
перед Богом,
† Варфоломій,
Архієпископ
Константинополя –
Нового Риму
та Вселенський Патріарх**

ЛЮДИНУ СТАРИТЬ ГРІХ, А НЕ ВІК

Відсутність гріха і повнота благодаті не означає відсутності проблем і труднощів, вважає папа Франциск. Промовляючи у грудні 2017 р. до численних вірних, які з нагоди урочистості Непорочного Зачаття Пречистої Діви Марії зібралися на площі Святого Петра у Ватикані, щоб помолитися зі Святішим Отцем та отримати його Апостольське благословення він, зокрема, сказав.

«Сьогодні споглядаємо красу Непорочнозачатої Марії. Євангелія, що розповідає про подію Благовіщення, допомагає нам зрозуміти те, що ми святкуємо, насамперед, через вітання ангела. Він звертається до Марії словами, які нелегко перекласти, що означають "наповнена благодаттю", "створена благодаттю", "благодаті повна" (Лк 1,28)».

Цими словами, як зауважив Папа, небесний посланець об'являє «нове ім'я, дане Богом, яке додається до імені, даного батьками». І ми також називаємо її так, коли проказуємо найвідомішу Богородичну молитву. Але що означає «повна благодаті»? «Що Марія наповнена Божою присутністю», – пояснює Святіший Отець, додаючи, що будучи «повністю замешканою Богом», у Ній «не залишилося місця для гріха».

«Це надзвичайна річ, бо все у світі, на жаль, занецижене злом. Кожен з нас, заглянувши в себе самого, побачить темні сторони. Навіть найбільші святі були грішниками, всі дійсності, навіть найпрекрасніші, були заплямлені злом: всі, крім Марії. Вона – єдина "завжди зелена оаза" людства, єдина неосквернена, створена непорочною, аби Своїм "так" повністю прийняти Бога, Який надходив у світ, і розпочати, таким чином, нову історію», – сказав Наступник святого Петра, додаючи: «Щоразу, коли визнаємо її повною благодаті, робимо їй найбільший комплімент, той самий, що зробив Господь Бог».

Папа звернув увагу на те, що одним з гарних компліментів є, коли ми з належною манерою скажемо пані, що вона виглядає молодою. Щось подібного, але «на ще вищому рівні», діється тоді, коли називаємо Діву Марію «повною благодаті». Цими словами ми «визнаємо її вічно молодою», бо ніколи «не постарілася гріхом». «Існує єдина річ, яка по-справжньому старить нас, старить всередині: не вік, а гріх. Гріх чинить нас старими, бо ущільнює наше серце. Замикає його, вчиняє його інертним та в'яучим. Але повна благодаті є вільною від гріха», – наголосив Святіший Отець, продовжуючи: «Церква сьогодні вітається з Марією, називаючи її tota pulchra, вся прекрасна. Подібно, як і її молодість не полягає у віці, так і її краса

Божа Мати. Фрагмент фрескової композиції з Михайлівського Золотоверхого собору в Києві, що був споруджений онуком Ярослава Мудрого, київським князем Святополком Ізяславичем, на початку XII ст. Собор був знищений більшовиками в 1934–36 рр., відбудований у 1999 р.

не полягає в зовнішності. Марія, як розповідає Євангелія, не була винятковою назовні: походила з простої родини, смиренно жила в Назареті, забутому всіма селі. Вона не була відомою: навіть коли її відвідав ангел, про це ніхто не знав, того дня там не було жодного репортера. Богородиця також не мала легкого життя, але постійні турботи та тривоги: вона "вельми стривожилася", каже Євангелія, а коли ангел "відійшов від неї", проблеми почали зростати».

Однак, як підсумував Папа, «повна благодаті» прожила «прекрасне життя». Таємницю цього можемо збагнути, ще раз приглянувшись до події Благовіщення. На багатьох картинах Марію зображено з книжечкою в руках, яка символізує Святе Писання. «Таким чином, Марія була призвичаєна слухати Бога та спілкуватися з Ним. Її секретом було Боже Слово: близьке її серцю, Воно стало тілом в її лоні. Перебуваючи з Богом, спілкуючись з Ним при кожній нагоді, Марія вчинила Своє життя прекрасним. Не зовнішнє, не проминаюче, але серце, спрямоване на Бога, робить життя прекрасним», – сказав Святіший Отець, побажавши: «З радістю сьогодні споглядаймо на повну благодаті. Просімо її допомогти нам залишатися молодими, кажучи "ні" гріхові, та прожити прекрасне життя, кажучи "так" Богові».

Радіо Ватикан

МОЛИТВА ПАПИ В РОКОВИНІ ГОЛОДОМОРУ

«Дорогі брати й сестри, вчора Україна спогадувала роковини Голодомору, жахливого голоду, спровокованого радянським режимом, який спричинив мільйони жертв. Картина, що викликає біль. Нехай же ця рана минулого стане для всіх закликом, аби такі трагедії більше ніколи не повторювалися. Молімося за цю дорогу країну і за дуже очікуваний мир», – закликав Папа Франциск після проказування молитви «Ангел Господній» у неділю, 25 листопада. (Вісті з Ватикану)

21 ЛИСТОПАДА 2013 РОКУ

У день перед початком Майдану була лекція перед студентами про те, що революція відбудеться під час президентських виборів 2015. І треба готуватися. А вже через кілька годин почалося спростування цієї тези. Дурість влади та прагнення до змін прискорили хід історії... Був чай, ще не було наметів, з'явилися гучномовці, а потім ціла машина для мітингів. Було мерзотно від погоди і тепло від компанії. Спочатку мало вірилося, що це щось змінить. Але сталося неможливе – українці скинули диктатора та поламали геополітичні пасьянси... Коли йдеться про «проти» – українці завжди готові об'єднатися. Повстання, отаманщина, майдани – ключовий зміст історії. Тисячі героїв, які повставали – складова народного епосу. Чи будемо ми героями, які щось збудували? Важливо, аби у наступні роки з'явилися сотні героїв, які створювали б інституції, будували університети, дороги, технології, а на місці майданів постали будмайданчики змін. Важливо, аби українці готові були об'єднуватися «за»! Неможливо? Але 5 років тому революція теж здавалася неможливою. (Сергій Таран, з Фейсбуку)

УКРАЇНА Є ЦЕНТРОМ БОРОТЬБИ ЗА МАЙБУТНЄ ЄВРОПИ

Україна у своєму протистоянні російській агресії є центром геополітичної боротьби за майбутнє цілої Європи, і Сполучені Штати продовжать підтримувати український народ у його прагненні побудувати власне вільне майбутнє. Про це заявив у Вашингтоні під час виступу на Форумі з нагоди 85-х роковин вшанування Голодомору-Геноциду помічник держсекретаря США у справах Європи і Євразії Весс Мітчелл. (Укрінформ)

ВІДНОВЛЕНО МОГИЛУ В. ОРЕНЧУКА

10 листопада офіційно відкрито відновлену державним коштом могилу Генерального консула УНР в Мюнхені 1918–1922 років Василя Оренчука. Подія важлива не лише для Генконсульства і української громади Баварії, а й для всієї України, оскільки це ще один артефакт історії української державності за кордоном. Дякуємо за співпрацю виконавчому партнеру проекту Союзу українських студентів у Німеччині, присутнім на церемонії професору

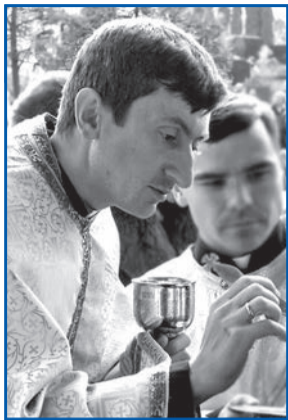
Ірині Матяш за багаторічні наукові дослідження діяльності Василя Оренчука, представника роду Оренчуків з с. Стоянова Львівської області, графу Тассіло фон Сандіцель-Оренчук, прийомному онуку консула, а також всім, хто взяв участь у заході. (Генеральне консульство України в Мюнхені)

СЕРГІЙ ПЛОХІЙ НАГОРОДЖЕНИЙ БРИТАНСЬКОЮ ПРЕМІЄЮ

Український та американський історик, професор української історії в Гарвардському університеті Сергій Плохій виграв британську премію Бейлі Гіффорда за свою роботу «Чорнобиль: історія трагедії». Він отримав нагороду розміром в 30 тисяч фунтів стерлінгів за розповідь про Чорнобильську катастрофу 1986 року. «Це історія жаків – про політичний цинізм і наукове незнання, в якій світ врятував лише героїзм і удача... Це своєрідна біблійна книга, невідчепна. І у ній страшні уроки для світу», – сказала голова суддів Феймметта Рокко. Переможця обирали серед 247 книг. (ЛітАкцент)

БУЛО 50, СТАЛО 20...

Деолігархізація – то не пустий звук. За 4 роки вплив олігархів зменшився на порядки. Вартість їхніх активів скоротилися приблизно втричі... Статки в абсолютному вимірі та відносно ВВП кардинально всохли. Раніше ці показники стійко трималися на рівні 40–50 % ВВП, натомість сьогодні – заледве перевищують 20 %. Важливим чинником послаблення економічної потуги українського олігархату було очищення банківської системи. По-перше, банківські активи втратило чимало олігархів. По-друге, модель роботи банківського сектору кардинально змінилася. Раніше він працював на викачування грошей за кордон. Бюджет уже не є формфактором економічного впливу олігархату. Багато в чому завдяки запровадженню електронної системи державних закупівель ProZorro. (Медведєв Олег, з персональної сторінки у Фейсбуці)

Сповідь ніколи не принижує людину

ЧИ КОЖНА ЛЮДИНА МОЖЕ ПРИСТУПАТИ ДО ТАЇНСТВА ПОКАЯННЯ?

Отець Іван Січкарик: Боже Милосердя, звичайно, торкається всіх, бо Бог нас сотворив і ми, всі люди на землі, є діти Божі. Однак, щоб людина могла сповідатися, вона повинна бути охрещена, вірити в Господа і мати хоч якийсь досвід сповіді. Хоча і зараз трапляються випадки, коли люди, виховані атеїстичною радянською владою, виявляють бажання примиритися з Богом. Вони не те що роки, а десятиліття не сповідалися і багато чого не знають. Але священник їм допомагає. Тобто він запитує про хрещення, про визнання віри у Пресвяту Трійцю, пригадує основні катехитичні правди, щоб людина збудила у собі акт правдивої віри у Господа Бога і тоді спокійно приступила до сповіді і виявила свої гріхи.

Фрагмент інтерв'ю Оксани Небесної з отцем-доктором Іваном Січкариком. Подано за: «Файне місто Тернопіль»

ХРИСТІЯНИН У НЕХРИСТІЯНСЬКУ ЕПОХУ

В 1932–33 роках Захід ледве встиг перевести дихання після найгіршої світової економічної кризи. Він хотів торгувати, економічно зростати та танцювати чарльстон. Був, щоправда, ще цей дивний націонал-соціаліст, який прийшов до влади в Німеччині, і цей вусатий комуніст, який правив безжальною рукою в Радянському Союзі. І були ці вперті чутки про мільйони людей, які нібито вмирали від голоду прямо в Європі. Хтось говорив про Україну, хтось про «південну Росію». Хто його зна, що там було насправді. Але більшість НЕ говорила. Кому були вони цікаві – ці, чи то українці, чи то південні росіяни, які, чи то вмирали, чи то не вмирали від голоду на найбільш родючій землі світу.

І ось в цю прагматичну епоху доля занесла австрійського інженера Александра Вінербергера до Харкова. І він повернувся до Відня з фотографіями людей, померлих від голоду, прямо на вулицях міста. Вінербергер передав ці фото Віденському кардиналу Теодору Інніцеру. І ось цей кардинал замість того, щоб похитати головою, поцокати язиком

і зайнятися своїми справами – почав бити в набат. Створив «Міжконфесійний і міжнародний комітет допомоги територіям Радянського Союзу, що постраждали від голоду». Скликав засідання представлених у Відні релігійних конфесій (відгукнулися всі – і верховний рабин, і глави вірменської, румунської, сербської громад, лише Російська Право-

славна Церква не прийшла). Почав збір коштів та харчів. Очолив спеціальний комітет у Лізі Націй. Це був найвизначніший голос у Європі, кому не було байдуже. Один християнський лідер, якому було діло до людських страждань.

Потім був прихід Гітлера в Австрію. І Інніцер сказав, мовляв, якщо народ так хоче, то нехай і буде,

Кардинал Теодор Інніцер, тут він у 1932 році. Жив в період: 1875–1955

головне, щоб без кровопролиття. Але коли Гітлер почав вимагати, аби австрійські Церкви визнали його як вождя, Інніцер сказав, що у християн лише один вождь – Христос. Чим перетворився на ворога націонал-соціалізму...

Ось такий він був – цей віденський кардинал Інніцер. Християнин у нехристиянську епоху. У Києві є ініціатива назвати його іменем вулицю. Це було б правильно.

**Олександр Щерба,
з Фейсбуку**

СЕСТРА

Який я радий, Катрусю, що я тебе знову бачу. Ти майже не змінилася. А це вже чотири роки пройшло з того дня, як ми попрощались у Мінхені... З усієї нашої родини тільки я з тобою осталися.

— А я тебе не відразу пізнала. Ти став іще гарніший, змужнів... Подумай тільки: яка це була б радість для нашої мамусі бачити свого Остапа паном доктором – сказала Катруся ніто сумно, ніто жартівливо.

— Авжеж! – задумано докинув Остап.

Катруся підвелася із свого крісла й підійшла до вікна спустити фіранку, щоб стримати гаряче соняшне проміння, що вливалось до кімнати. Мала кімната, де вони сиділи, не давала ніякого захисту від спеки. Остап скинув із себе блюзу, розв'язав краватку й сів вигідно в фотелі. На його білому чолі з'явилися перлисті краплі поту. Катруся подала братові новеньку хустинку і всміхнулася:

— Сьогодні будемо мати дуже гарячий день... Що ти будеш пити? Содову воду, чи помаранчевий сік?

— І одне й друге. Тільки, щоб вода й помаранчевий сік були холодні.

— Дуже холодні, я ж їх тримаю у холодильні.

Катруся вийшла до кухні. Остап дивився за нею й думав про її родинну любов та жертвенність. Він знав, що без помочі

Іван Демчук, «Явлення Христа жінкам»

цієї маленької сестри він ніколи не міг би покінчити своїх медичних студій. Ця двадцятилітня дівчина чотири роки тяжко працювала, щоб допомогти йому на студіях в університеті.

Катруся вернулася з кухні і почала наливати помаранчевий сік до склянки.

— Я ось, дивлюся на тебе й думаю, як ти могла заробити стільки грошей, щоб себе прожити й мені помагати.

— Я тяжко працювала й щадила... Остапе, мені тепер стає смішно, як я згадаю, як я колись щадила кожний сотик.

— Воно не смішно щадити.

— Може. Але мені здається, що я ще дуже дурненька. Знаєш, мені раз захотілось морозива. А день був такий гарячий, як сьогодні. Я пішла до крамниці, що проти нас, купити морозива. Та перед крамницею я довідалась від нашої сусідки, що в іншій крамниці можна дістати це саме морозиво два сотики дешевше. І знаєш, я в цей гарячий день ішла майже один кілометр пішки, щоб заощадити два сотики.

— Бо ти добра.

— А може смішна...

Остап випив помаранчевий сік і промовив:

— Рік тому ти мені писала, що ти мусіла покинути добру працю й піти на гіршу. Чому? Що сталося?

Продовження на 5 стор. ▼

СЕСТРА

▼ Продовження. Початок на 4 стор.

Катруся почервоніла, як сходяче сонце... Зморщила легко брови над чолом... А в її великих очах блиснули золоті іскри...

Та це тривало тільки хвилину. Вона швидко опанувала своє хвилювання й почала оповідати: Я три роки мала добру працю в одній крамниці. Та рік тому мій бос несподівано підвищив мені платню. Кілька разів улітку, на його прохання, я їздила з ним автом поза місто. Я скоро запримітила, що він має якісь дивні думки...

Кажучи це, Катруся почала нервово морщити чоло над бровами й наливати вдруге помаранчевий сік до склянки.

— І мій бос ставав щораз настирливіший. Подумай собі, ця неотеса осмілилася навіть сказати, що як я буду мудра, то він не тільки підвищить мені ще раз платню, але забере мене з собою до Флориди, де він мав перебути свої вакації. Ось тому я й покинула ту працю та пішла до фабрики, де тепер маюю двері й вікна.

— Це ж праця для мужчин.

— В Америці й дівчата її виконують. Автім, це праця добре платна.

Катруся замовкла. Остап малими ликами допивав квасковатий сік. Він радів, що має таку відважну й чесну сестру. Катруся перша

перервала мовчанку.

— Що ти тепер думаєш робити?

— Спершу, вступлю до якої лікарні на практику. За рік думаю відкрити свою канцелярію. А тоді, Катрусе, сповниться твоя мрія.

— Яка мрія?

— Та ж ти завсіди мріяла бути славною скрипачкою: Я буду настільки багатий, що зможу післати тебе на музичні студії до Італії. Бож ти маєш великий музичний талант.

Катруся підняла свої задумані очі на брата:

— Знаєш, Остапе, я змінила свою думку. Я не буду скрипачкою.

— Ти змінила свою думку? Не хочеш бути скрипачкою? Чим ж ти хочеш бути?

— Монахинею

— Мо-на-хи-не-ю?

— Так.

Молодий лікар схопився з фотелю й почав нервово ходити по кімнаті.

— Катрусю, я тебе не розумію. Що тобі сталося?

— Нічого, Остапе. Я зовсім здорова й розумно думаю. Та ти краще перестань хвилюватися, сядь спокійно, а я тобі все поясню.

Остап сів у фотелі й закурив цигарку. Катруся сіла напроти нього і почала говорити:

— Я кожного дня переїжджаю до фабрики коло католицького університету. І кожної суботи бачу, як до цієї високої школи з усіх сторін нашого великого міста приходять сотні молодих монахинь. Це вчительки. І між ними є дуже молоді. Вони посвятили себе, щоб виховати молоде покоління. Це одне. А друге – я нераз чула, як новоприбулі нарікають, що в українських школах учать сестри, які самі не знають добре говорити по-українськи. Сестри в цьому не винні, бо вони родились тут в Америці. Ми, новоприбулі, мусимо їм допомогти.

— Катрусю, це велика жертва.

— Може й велика. Але тільки великою жертвою ми можемо допомогти українському народові тут і на рідній землі.

Остап устав із фотелю і підійшов до вікна. В його очах були сльози. Катруся наблизилася до хреста, що висів на стіні, стала під хрестом навколішки, опустила голову на долоні й потонула в задумі. Остап хвилину вдвлявся в ту надземну картину, а опісля підійшов до сестри, легенько поклав їй свої руки на голову, наче батько при благословенні, і сказав зворушено: «Буде ім'я Господне благословено от нині і до віка!».

Отець О. Тимочко, ЧСВВ,
Календар «Світла», 1953 р.

XI

РОСІЙСЬКА КУЛЬТУРНА СКЛАДОВА СТАЛА МЕНШИНОЮ

Людина, яка пояснює українську історію світові – так можна назвати Сергія Плохія – викладача української історії в Гарварді, директора Гарвардського українського наукового інституту. Поза тим, Плохій – автор англійських бестселерів. Остання книжка – «Чорнобиль: історія ядерної катастрофи» – заснована на розповіді про співробітників ЧАЕС і партійних діячів. «Убивство в Мюнхені. По червоному сліду» – оповідь про вбивство Степана Бандери, створена на основі архівів, дає розуміння як працювало КГБ і як Москва позбувалася опонентів за кордоном. «Брама Європи. Історія України від скіфських воєн» (за яку отримав Шевченківську премію 2018 року) – найновіша і найповніша книжка про Україну, написана англійською.

Пропонуємо вашій увазі фрагмент розмови з Сергієм Плохієм, яку провела журналістка «Громадського телебачення» Наталка Гуменюк

► Чи вважаєте ви, як історик, що українська нація сформована?

С. Плохій: Як історик скажу, що українська нація ще не сформована. Як і будь-яка нація, вона змінюється, це не є музейний експонат, а організм, що розвивається. Інколи час розвитку цього організму пришвидшується. І ми якраз живемо в цей час. Останні 4–5 років – ключові в процесі розвитку української нації. У 1991 році з'явилася держава, тепер відбувається процес консолідації нації. Досі він просувався повільно, але прискорився через війну, через цю трагедію, яка відбувається. Уперше з 1991-го року з'являється

чітка більшість серед електорату відносно орієнтації на Європу, орієнтації на певні цінності, цінності української культури й мови. Досі в нас була ситуація, як у США – 50/50: кожен вибори, мов маятник – від одного орієнтиру до іншого. З'явилася якась проєвропейська більшість. Це історичний процес, процес, який вкладається в більше, ніж життя однієї людини. Усе тільки починається.

► А про що цей вибір? Наприклад, кажуть, що українські націоналісти хочуть створити державу, схожу на такі, які між двома війнами створювали поляки, угорці, румуни, в основі яких

була нація. І там ці емоції проявляються знову. Але поліетнічність стикається з викликом імперії, колонізації.

С. Плохій: Ви згадали про міжвоєнну Європу. Певною мірою Україна вирішує ті самі питання. І Польща показала нездатність інтегрувати меншини, ту саму українську меншину. Україна має кращі шанси інтеграції. Уперше за останні 5 років ми отримуємо російську культурну традиційну складову в українському суспільстві як меншину. Цього не було до війни. Це ставить перед українським суспільством нові завдання. Свого часу, коли у 2013 році Царьов їхав в Європу і казав:

ми запроваджуємо європейські правила щодо меншин, до російськомовної чи російської культурної складової суспільства, коли насправді вона була більшістю. Це був жарт. Сьогодні це не жарт, бо це меншина, але меншина надзвичайно велика й значуща, яку неможливо ігнорувати чи легковажити. Це новий виклик для українського суспільства, але в якому вже з'явилася більшість, якої раніше не було. Досі були рівновагові частини, які зустрічалися на інтелектуальному та культурному рингу й займалися мордобиттям. І мені здається, що в нас є шанс перейти в іншу якість.

► Нині складно говорити, чим був Будапештський меморандум. Гарантії безпеки Україна не отримала. Ми могли сперечатися, що саме було, як сформульований документ, але анексія Кри-

му відбулася. Багато хто нарікає: навіщо ми відмовилися від ядерної зброї?

С. Плохій: Я хотів би захистити українських дипломатів. Я спілкувався з їхніми американськими колегами, і з їхньої точки Будапештський меморандум – це великий успіх української дипломатії. Адаже ні американці, ні Захід не готові були ні щось підписувати, ні давати гарантії. Українська сторона наполягала. Країна опинилася в ситуації, коли вперше й, можливо, востаннє проти неї грали два найбільші гравці – США та Росія. Вони виступали спільним фронтом відносно денуклеаризації та перевезення зброї. Країна була на грані дефолту. Національної мобілізації не було, була розгубленість, стояло питання про економічний колапс і, можливо, колапс держави загалом.

Продовження на 6 стор. ▼

РОСІЙСЬКА КУЛЬТУРНА СКЛАДОВА СТАЛА МЕНШИНОЮ

▼ Продовження. Початок на 5 стор.

Держава була заслабкою, щоб виступити проти двох найбільших гравців. І питання тоді стояло так: якою є максимальна політична вигода за те, щоб погодитися на ці речі? Я читав книжку Юрія Костенка, який описує ці процеси й дуже критично дивиться на це з українських національних позицій. Але він також визнає, що навіть його група ніколи не казала, що не треба віддавати зброю. Питання було тільки в тому, яка ціна буде за цю зброю. Навіть опозиція не виступала проти цього.

Що ж вдалося з Будапештським меморандумом? Зрештою вдалося переконати американців створити окремий документ, в який включили загальні фрази про недоторканність і так далі з різних хартиї, офіційних документів, в яких Україна вже була підписантом. Їх просто звели до купи. Назвали Будапештським меморандумом, створивши принаймні причини й прецедент сьогодні в Україні йти до міжнародного суспільства та говорити про цей Будапештський меморандум.

Сам факт Будапештського меморандуму – це велика перемога за тих обставин української дипломатії. У сьогоднішній ситуації якоїсь мінімальної мобілізації суспільства, ми принаймні уявляємо, як країна може існувати в ринкових умо-

вах. У 1994 році це було абсолютно неясно. Усе просто валилося, ми були в іншій позиції з точки зору економіки, формування нації, міжнародної ситуації. Я знімаю капелюха перед тими, хто таки пробив Будапештський меморандум.

► **Ваша книжка «Вбивство в Мюнхені» про вбивство Бандери читається, мов детектив, а надто на тлі новітніх шпигунських скандалів – імовірного отруєння Росією колишнього агента Британії Скрипаля. Можна згадати і просто цікаві деталі: пістолет, з якого вбили Бандеру, став прототипом для пістолету у фільмі про Джеймса Бонда.**

С. Плохій: По-перше, справді є чіткі паралелі з тим, що відбувається сьогодні. Так, з'явився інтернет, можливість впливати на ті самі американські вибори. Але деякі речі не змінилися. Наприклад, я цитую звіти КГБ з початку 1960-х років про кількість газет, які КГБ підтримувало на Заході, кількість публікацій, розповсюджених листівок. Тепер це можна робити онлайн.

Активні заходи – те, що стало фішкою КГБ наприкінці 1950-х. Тоді Александр Шелепін очолив КГБ і створив спеціальний відділ. Існує чимало вбивств, які скоїли не на замовлення мафіозних або бізнес-структур. Держава займається

цими вбивствами. На жаль, ми повертаємося до цього. У період між 1970-ми роками й до кінця «холодної війни» політичних убивств не було. Частково через удар по іміджу і США, і СРСР, якого завдали такі процеси, як процес над Сташинським відносно КГБ.

Тепер ми говоримо про повернення «холодної війни» і такі вбивства знову стали засобом. Також з убивства Лева Ребета (ще одного діяча в еміграції, якого Сташинський убив за два роки до Бандери) стало зрозуміліше, для чого це робилося. Планувалося, що вбивство ляже плямою на іншу групу – на бандерівців, і спровокує конфлікт між цими двома українськими силами. Політика КГБ дуже нагадує те, що відбувається сьогодні і в Україні, і в США, адже головна причина цих убивств чи заходів – посягати чи поглибити теперішні конфлікти.

► **А якою є межа героїзації Бандери й ОУН на сучасному рівні, якщо казати про політичну еліту? Одна справа, коли це прихильники Бандери. Але якщо говорити про національний рівень.**

С. Плохій: На національному рівні відбулася популяризація Бандери. Частково це пов'язано з тим, що люди не дуже добре знають, хто він, чи не дуже добре знають ідеологію. Але в умовах

війни, коли Росія створила з Бандери опудало, яке атакується, свідомо чи несвідомо той, хто виступає на захист України, займає протилежну агресору позицію. Завдяки цьому ставки Бандери зростають. Але Бандера в Україні, якщо дивитися на пам'ятники, залишається регіональним феноменом. Його культ не поширюється на цілу Україну. Переважно це Галичина, але також за останні кілька років відбувається просування на Волинь.

► **Коли я спілкуюся із західними науковцями – друзями України, і пояснюю українську історію, вони кажуть, що в академічному світі Україна по факту має дуже поганий імідж. Про неї або не знають, або ж ти від початку маєш негативне сприйняття. Тому, щоб щось донести, потрібно докласти потрійних зусиль. Чи в Україні справді проблеми з репутацією?**

С. Плохій: Україна майже не існувала на карті свідомості світу. Ідеться не про пересічних американців. Дай Бог, щоб ті знали, що існує Канада. Я кажу про лідерів думок, особистостей у журналістиці, культурі, академічному й політичному світі. Для них Україна майже не існувала. Або ж існувала через історію біженців.

Як ви дізнаєтеся про інші нації? Ось ви побачили

афганця на вулиці й раптом вам стало зрозуміло, що десь є Афганістан. І ви знаєте це через його історію. Хто були головні біженці з України? Це були євреї, а надто після Другої світової війни. А перед тим – трудова еміграція, переважно з Галичини, українське середовище, яке мобілізувалося головним чином довкола націоналістичної ідеї. Отже, ми маємо українських націоналістів та євреїв – два типи, з якими люди стикалися. І через це, якщо про Україну щось і знали, то насамперед про націоналізм, погроми й Голокост.

Україна з'явилася в історично недалекому минулому, додався Чорнобиль. Усі ці елементи не дуже позитивні й не дуже надихають. При тому, що є домінуючі імперські наративи та культури, зокрема російська. І лише тепер це почало змінюватися. Спершу з Помаранчевою революцією, тепер – з Революцією Гідності. Уперше Україна змінилася на шпальтах газет. Так, це пов'язано з трагедією, але це нація, яка готова боротися за якісь ідеали, і зокрема демократичні. Це дуже промовляє до ширшого загалу. З одного боку, те, що вам говорять – це правда, з другого, це змінюється. Передусім завдяки новій мобілізації українського суспільства.

(Р.К.)

ХТ

ЯКА ФІЛОСОФІЯ У ХРИСТІЯНИНА?

У Німеччині троє людей, які не допомогли пенсіонеру, якому стало погано у відділенні банку, опинилися на лаві підсудних.

В приміщенні Deutsche Bank в місті Ессен 83-річний чоловік впав і сильно вдарився головою об кахельну підлогу, через тиждень він помер. Окрім вищезгаданих трьох людей цей випадок проігнорував ще один відвідувач банку, але як виявилось, він сам був хворий. Лише п'ята людина, яка помітила, що чоловікові стало погано, викликала «швидку». У результаті першу допомогу пенсіонеру надали лише через 20 хвилин після падіння. Всіх людей, які проігнорували інцидент, впізнали за відео з камер спостереження. На відео видно, як відвідувачі просто переступають через пенсіонера, що лежить на підлозі.

Німецьке законодавство передбачає штраф і навіть

тюремне ув'язнення терміном до року за ненадання екстренної медичної допомоги. У більшості випадків про суму штрафу домовляються адвокати захисту і прокурори в позасудовому порядку. Якщо люди самі не вміють надавати першу допомогу, закон вимагає від них хоча би викликати швидку.

Серед обвинувачених – 55-річний чоловік з Оберхаузена, а також 39-річна жінка та 21-річний чоловік з Ессена. Двоє обвинувачених заявили, що прийняли непритомного пенсіонера за бомжа. Безхатченки справді користуються цим приміщенням, оскільки для входу до нього не потрібна банківська картка. Однак прокурор не прийня-

ла цих аргументів, оскільки відвідувачі банку не могли не бачити, що літній чоловік був пристойно одягнений, лежав посередині залу, і у нього з собою не було жодних пакетів, спального мішка чи інших речей, які зазвичай носять з собою безхатченки.

Якось так історично склалося, що байдужість – риса, притаманна нашому народові. Недарма у нас так прижилася приказка «моя хата скраю». Може, тільки тепер, у важких випробуваннях війни на сході України наш народ в більшості пробудився, отверзів від байдужості. Можна було спостерігати, що цей процес почався під час подій на Майдані і розвинувся за роки війни від 2014 року

в чітку позицію частини населення. Українці сьогодні подолали цю важку національну недугу – байдужість.

Притча про милосердного самарянина демонструє три різні філософії життя. Філософія розбійника: «Що твоє – це моє, і я заберу це силою». Філософія священика і левіта: «Що моє – то моє, і я зроблю усе, щоби це зберегти». Філософія самарянина: «Що моє – то твоє, і я поділюся усім». Христос схвалив самарянина, кажучи: «Іди і ти роби так само».

Одного разу мама з маленькою донькою поверталася додому після недільного Богослужіння. Дівчинка сказала: «Щось священик мене зовсім заплутав. Спочатку він сказав, що Бог такий великий, що цілий світ

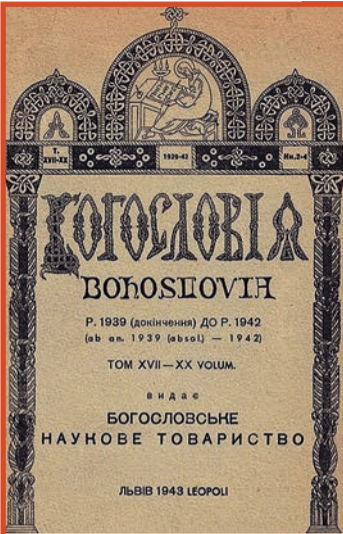

може тримати в одній руці, а потім, що він живе в моєму серці». «Так і є», – відповіла мати. Дівчинка задумалася і запитала: «Але ж, якщо Він такий великий, то хіба Він не буде виступати назовні?». Буде. Бог великий і якщо він є в людському серці, то обов'язково буде проявлятися в словах і справах.

Ісус Христос схвалив самарянина, каже і до нас сьогодні: «Ідіть і робіть так само». Амінь

Для «ХГ» о. Роман Лірка, Франкфурт-на-Майні

МОВА ГАЛИЦЬКОГО ДУХОВЕНСТВА АЖ ДО 1848 РОКУ (ч. 3)

З початком XIX ст. появляються бодай одиниці серед вищого духовенства, що стараються перевиховати наше священство, вивести його з духової мертвеччини та національної індиферентности.

За почином о. Івана Могильницького, пароха з Дроздович і декана Ніжанковецького, та дозволом львівського митрополита Михайла Левицького, що перший з галицьких українських владик від-

важився на підставі національних мотивів порушити в правлячих сферах справу публичного виховання народу в національному напрямі, засновано священиче товариство для ширення віри і моральности. Хоч не проявило воно діяльності, то його основники і члени як Могильницький, Снігурський, Левицький, Іван Лаврівський самі занялися цією працею. І. Могильницький, як добрий організатор культурного життя і впливовий дорадник митрополита М. Левицького й еп. Снігурського, так і вчений і теоретик мови, дає основну студію для наукового пізнання і вивчення рідної мови. Своєю граматику хоче заступити підручник чеха Добровського і стару з-перед 200 літ граматику Мелетія Смотрицького, а вкінці старається дорівняти аналогічному підручнику у Східній Україні О. Павловського. Та до друку граматики не прийшло, хоч на це дозволила віденська цензура. Вийшла друком тільки стаття «Відомість о Руском язичі», яка мала стати передмовою до граматики. Вона подає влучні

завваги про відношення церковнослов'янської мови до народної української. Доказом вартости є те, що її видруковано в польському перекладі п. н. «Rozprawa o języku ruskim» Набеляка. Польський переклад пере-друковано ще двічі: в 1837 у Відні та 1848 у Львові, а російський «О русском языке», з якого користав Куліш для «Записок о Южной Руси», в 1838 р.

Друга дуже діяльна людина – це о. Іван Лаврівський, цікава собою постать. Амбітний, спосібний, рухливий, підприємчивий та неустрашимий у виконанні задуманого плану чи підпринятого діла. По важких перепонах іде вперед до досягнення найвищих ерархічних ступенів, які отворили б йому дорогу до праці над освітою богословів, вихованням священиків у квалітативній і квантитативній мірі, без огляду на терен, на якому працює Львів, чи Перемишль. Освіту хоче подати богословам у рідній мові. Тому, як професор українського Інституту, старався, щоб викладано по-українськи, а на др. Мих. Гарасевича вніс навіть до Гу-

бернії зажалення, що цей викладає по-польськи екзегесу. Лаврівський був останнім професором, що викладав у цьому Інституті (закритому з кінцем р. 1807/8), коли то інші професори (Мохнацький, Мараморош, Левицький, а може й Іван Гарасевич) викладали по-польськи. На протязі 16 років викладав Лаврівський 6 років на Львівському Університеті, а з 13 катедр, що їх займав, на трьох викладав по-українськи. Після скасування українського Інституту заведено в Семінарії науку рідної мови з конечности, бо призначені кандидати не вміли по-українськи ні читати ні писати. Коли Лаврівський став ректором, взявся добровільно вчити їх української та церковнослов'янської мови. Обов'язувався теж учити цих предметів тих укінчених богословів, які зголосяться до свячень у пресвітеріальному домі при Генеральній Семінарії. Та це тільки принесло йому шкоду зі сторони його противників (М. Левицького та М. Гарасевича). Навіть пізніше М. Левицький закидав Лаврівському, що він

не навчив богословів української мови, хоча цим чванився. А все ж таки І. Лаврівський довів до того, що питомці почали писати проповіді в українській мові, щоправда латинською азбукою. Вони впроваджували в українську і багато польонізмів, одначе дали доказ, що скористали з праці свого ректора. При навчанні не міг Лаврівський послугуватись граматикую М. Смотрицького, тому став укладати власний підручник, в якому взяв на увагу і народню мову. При укладі послугувався граматикую Павловського. Одначе рукопис пропав мабуть у цензурі, який старався вияснити назву «руській язик» в протиставленні до «россійскій язик» і тимсамим зазначив окремішність українського народу від московського.

Згадати б ще про професора Львівського Ліцею, а опісля університету, др. Йосипа Ярину, який у 20 рр. XIX ст. збирався писати й видавати українською мовою твори, та одначе помер передчасно. (далі буде)

Др. Василь Лев. Подано за «Богословія», т. XVII-XX, Львів 1943 р.

Українці в Німеччині

С-на на згадку. Українці з Мюнхену та Зальцбургу

**Принесім полум'яні троянди
В пам'ять юних, гарячих сердець...
І розсипте сліз діаманти,
Бо серця ці згасила смерть...**

04 листопада 2018 р. на території українського кладовища (Ukrainer Friedhof), що знаходиться за 140 км від Мюнхена, між Ляуфен і Петтінг, відбувся захід, присвячений всім спочилим українцям, які загинули там у 1944–1945 рр. Українська організація «Об'єднання Українських Жінок в Німеччині» закликала громаду Мюнхена взяти участь у цьому заході.

Захід вшанування пам'яті жертв 1944–1945 рр. розпочався з вітального слова о. Сімона Ейбля. Після цього відбулася заупокійна молитва за всіх упокоєних жертв (54 українці, 1 грек та 32 невідомі особи), яка супроводжувалась місцевим оркестром. Після молитви зі словами пам'яті про жертви 1944–1945 рр. звернулися консул України в Мюнхені Олександр Про-

копенко, перший заступник голови Об'єднання Українських Організацій в Німеччині Андрій Капроцький та колишня голова ОУОН Леся Шрамко, о. Іван Мачужак з м. Мюнхен та о. Віталій Микитин з м. Зальцбург. Під час виступів промовці дякували громаді міста Ляуфен за збереження пам'яті про жертви 1944–1945 рр., плекання могил на українському цвинтарі та допомогу хворим у нелегкі 1944–1945 рр.

У рамках заходу звучали пісні: Журавлі (Чуєш, брате мій), Ой у лузі червона калина та інші.

Учасниця заходу Ольга Захарків привезла святу ікону, яку посвятили та залишили на цвинтарі як оберіг для молодих жертв 1944–1945 рр. Після завершення панахиди громада м. Мюнхена заспівала гімн біля прапора України, встановленого на українському кладовищі у 2015 р.

Наприкінці заходу очевидець того часу Йозеф Айхер провів учасникам заходу екскурсію по території, де колись були лікарняні табори для хворих на туберкульоз, які загинули в 1944–1945 рр. За його словами, «до 1940 це був табір праці, який у кінці вересня 1944 року став "лікарняним", "ізоляційним" для хворих на туберкульоз. Полонені працювали в сільському господарстві, на залізницях, фабриках, в концернах Dornier і MAN, поки не захворіли. Наймолодшій жертві Клавдії Віколаві було лише 14 років. Умови проживання були жахливі: 100 грам м'яса на тиждень, 125 грам хліба на 14 днів, 18 грам цукру на день. Середній вік заги-

блих – 26,2 років. Пацієнти могли вільно пересуватися в таборі, просити у місцевих фермерів молока і хліба, були присутні на похоронах своїх товаришів по недолі».

На січень 1945 року в таборі було 120 осіб, а 16 липня 1945 року табір залишило 32 особи, які були направлені до СРСР, їх доля невідома. На цвинтарі також спочивають земляки очевидця 1944–1945 рр.: Сергеева Любов 1925 р.н. та Ковалюко Василь 1924 р.н.

На завершення місцеві жителі запросили гостей на каву та солодоці. Голова організації «Об'єднання Українських Жінок в Німеччині» Марія Ковалишин вручила подарунок частуочим від українських гостей.

Сьогодні найбільше чим ми можемо віддячити спочилим Героям, – це наша молитва та пам'ять про них. Молімося, щоб Господь дарував Україні мир і спокій, а спочилим – Царство Боже і Небесне.

Для «ХГ» Іван Грицюк

ПРОЛІТАЮЧИ НАД ЦЕРКВОЮ СВЯТОГО ПАНТЕЛЕЙМОНА...

Маленьке село Шевченкове біля Галича, де річка Лімниця впадає у Дністер, має унікальну святиню, одну з найвідоміших пам'яток культурної спадщини України – храм Святого Пантелеймона. Зведення храму датують 1194 роком. Його засновником називають Володимира, сина Ярослава Осмомисла. Це найдавніший збережений храм Галицького князівства.

Білокам'яна церква у романському стилі стоїть на невисокому пагорбі. Пе-

ред чільним фасадом – оборонна вежа-дзвіниця, оснащена бійницями. Колись пагорб був оточений і оборонними валами.

У XIV столітті, після захоплення Галичини польським королем Казимиром III, храм продовжив існування як костел Святого Станіслава. З кінця XVI ст. тут діяв монастир ордену францисканців. Нині від нього залишилися лише фундаменти.

За свою історію святиня зазнавала численних руйну-

вань від татарських і турецьких набігів, пожеж та воєн. Проте щоразу її відбудовували. У 1915 церкву обстріляла російська артилерія, в результаті чого на чільному фасаді був пробитий отвір діаметром три метри та пошкоджено романський портал. Ці руйнування усунули через 20 років. А ще через десять, після Другої світової війни, костел закрила радянська влада.

1991 року, після легалізації УГКЦ в Україні, її глава

Блаженніший кардинал Мирослав-Іван Любачівський відправив у храм богослужіння. Ця подія дала могутній поштовх до відродження княжої святині. 1998 року після реставрації церкву передали греко-католицькій

громаді і знову посвятили Святому Пантелеймону. Відтак нині храм діючий і є пам'яткою архітектури національного значення, якою опікується Національний заповідник «Давній Галич».

Ігор Мартинів, «Збруч»

Переглядаючи архів «Християнського Голосу»

Юрій Смольський, «Король Данило Галицький»

Інформаційне швейцарське агентство «Suisse Press» передало 1-го лютого інформацію про плян створення польсько-німецької кондомінії на просторах втрачених Німеччиною в користь Польщі після Другої світової війни. В цих плянах називається теж Східню Галичину. Текст поданої швейцарським джерелом вістки такий:

«На засіданні новозаснованого німецько-польського об'єднання, що відбулося 14-го січня в Варшаві говорилося про плян створити німецько-польську кондомінію

ЯК У 1955 РОЦІ ВІДДАВАЛИ ГАЛИЧИНУ ПОЛЬЩІ

на території Нижнього Шлезька, Лужиць, частини Поморя, а також відділених від Східньої зони частин Бранденбургії. Ця кондомінія мала б дістати власний уряд під головуванням неутрального Високого комісаря, яким мав би бути швед, голландець або швайцарець. В зборах згаданого товариства брав участь советський амбасадор у Варшаві Михайлов. Німецькі скитальці мали б дістати дозвіл на поворот додому, де вони жили до 1945 року. Поляки, що прибули на ці землі після війни, мали б отримати змогу повернутися до своїх старих осель. Щоб зробити можливим таке нове переселення, Советський союз хоче, буцімто, «віддати» Польщі зрусифіковану частину Східньої Пруссії, а також частину Східньої Галичини, в якій також жило багато поляків. Згідно

з советським поглядом, цей плян можливий до переведення в хвилині об'єднання Німеччини, очевидно, під умовиною, що Німеччина зречеться свого Союзу зі Заходом».

Вістку швайцарського пресового бюро передрукувала австрійська газета «Оберестеррайхіше Нахріхтен», а за нею штуттгартський пресовий бюлетень «Ді Прессешау» та католицька газета «Бадіше Фольксцайтунг», яка додала до цієї вістки власний коментар. Німецька газета написала, що Польща на випадок реалізації цього пляну, могла б отримати широкий доступ до моря і частину втрачених нею земель на сході, яких втрату вона болісно відчуває. Крім того, вона мала б надію, що Німеччина не буде висувати дальших територіальних домагань. Звичайно, советська політика,

на думку німецької газети, зв'язує з цими плянами надію стопедування паризького договору, та вилучення німецької господарської сили з західнього союзу.

Польська екзильна преса, передруковуючи цю вістку з «Бадіше Фольксцайтунг», уважає її одним з чергових советських пробних баллонів. Якби не було, відповідальній українській політиці давно вже час рахуватися з наведеними вгорі комбінаціями, які втішаються великими симпатіями в незорієнтованих достатньо в українських питаннях німецьких і взагалі чужинецьких колах; ці кола намагаються при допомозі німецько-польської територіальної «торгівлі» привернути стан з 1939 року, не рахуючись з інтересами українського народу. (ОТО)

«ХГ», ч. 7 (318) від 13.02.1955 р.

ПРОХАННЯ ПРО ДОПОМОГУ У РЕМОНТІ, НОВИЙ УЛЬМ СЛАВА ІСУСУ ХРИСТУ!

Дорогі брати і сестри, вельмишановні читачі «Християнського Голосу»!

Звертаюся до Вас з проханням про фінансову допомогу в ремонті нашого парафіяльного центру, збудованого у 1971 році. Потреба у невідкладному ремонті існує вже віддавна, бо через поганий стан покрівлі почали тріскати та псуватися стіни. Та, на жаль, українська громада Нового Ульму сама не в змозі зібрати потрібну для покриття всіх видатків суму (приблизно 200.000,00 €).

Думаю, що кожен з нас розуміє і знає, як важливо та добре мати своє, і як сприятливо такий стан діє у спільноті. Завдяки існуванню парафіяльного центру українська громада

Нового Ульму і околиць має можливість не тільки зустрічатися з різних нагод, брати участь у культурному, соціальному і релігійному житті, але також і допомагати (у ці нелегкі для України часи) пораненим захисникам нашої країни, котрі прибувають на лікування до військового шпиталю міста Ульм.

Я прошу ласкаво про допомогу і вже наперед дякую усім за Вашу жертвенність, запевняючи, що у кожній літургії згадуватимуться «...жертводавці та добродійці...» цього благородного діла. **о. Андрій Пізьо, Українське Католицьке Душпастирство, Новий Ульм**

Банківський рахунок:
Ukrainische Katholische Mission Diözese Augsburg
IBAN: DE82 7305 0000 0430 0536 78
SWIFT-BIC: BYLADEM1NUL

ХРИСТІЯНСЬКИЙ ГОЛОС

CHRISTLICHE STIMME
Ukrainische Kirchenzeitung
Schönbergstrasse 9
D-81679 München

Inhaber, Herausgeber und Verleger: Apostolische Exarchie für katholische Ukrainer in Deutschland und Skandinavien

D-81629 Postfach 86 02 69 Druck: Kolo UA-82100
Drohobytsch Tel. +380 3244 29060

Погляди авторів не завжди відповідають поглядам редакції. Редакція в потрібі скорочує і мовно виправляє надіслані статті. Газета виходить двічі на місяць.

Chefredakteur: Roman Kryk
Stellvertretender Redakteur: Bohdan Pidlisetsky
Telefon: +49 (0) 89 997 28 38 11
Telefax: +49 (0) 89 997 28 38 4
christl.stimme@t-online.de;
ukrainische-kirche@t-online.de;
www.ukrainische-kirche.de

Річну передплату (Unkostenbeitrag)
46,- Euro переказати на конто: Apostolische Exarchie
LIGA-Bank München
Konto-Nr.: 40 21 03 257
BLZ 750 903 00
IBAN: DE 64 7509 0300 0402 1032 57
BIC: GENODEF1 M 0 5